

Promisiunea răscumpărării din Egipt (Exodul 5:22 - 6:13)

În această secțiune a relatării, Moise consideră că este îndreptățit să afle motivul pentru care Israelul nu a fost încă eliberat din Egipt. Moise se adresează direct lui Dumnezeu: "De ce m-ai trimis? De ce nu Ți-ai eliberat poporul așa cum ai spus că vei face?" Profetul dă dovadă de franchețe și îndrăzneală când I se adresează lui Dumnezeu în felul acesta.

Dumnezeu nu îl muștră pe Moise, ci îi explică plin de răbdare, în mare detaliu, ceea ce se va întâmpla în Egipt și motivul pentru care se va întâmpla lucrul respectiv. Răbdarea lui Dumnezeu cu Moise vine ca răspuns la slăbiciunea și lipsa de răbdare a lui Moise. El învață să aștepte ca Domnul să facă toate lucrurile după orarul Său.

5:22. Moise s-a întors la Domnul și a zis: "Doamne, pentru ce ai făcut un astfel de rău poporului acestuia? Pentru ce m-ai trimis?"

Reacția lui Moise la împrejurările ostile este retragerea în singurătate cu Dumnezeu. Profetul își exprimă imediat dezolarea și pune sub semnul întrebării chiar dreptatea lui Dumnezeu. Cum de permitea Dumnezeu înrăutățirea situația poporului Său? Cum putea aduce El "rău" (ebraicul *rā'*) asupra israeliților? Moise se îndoiește din nou de chemarea pe care a primit-o din partea Domnului la rugul aprins, de chemarea care vestea eliberarea evreilor.

5:23. "De când m-am dus la Faraon ca să-i vorbesc în Numele Tău, el face și mai rău poporului acestuia; și n-ai izbăvit pe poporul Tău."

Sursa disperării lui Moise nu e doar refuzul lui Faraon de a îndeplini cererea evreilor, ci și faptul că starea poporului era mai rea decât înainte. Nu numai că nu a dat drumul poporului, dar Faraon le "face și mai rău".

Acuzația că Faraon a făcut rău poporului este aceeași pe care Moise o îndreaptă împotriva Domnului în versetul 22, unde a întrebat: "pentru ce ai făcut un astfel de rău poporului acestuia?" Folosind aceeași frazeologie, Moise aproape că îi acuză pe Dumnezeu și pe Faraon că sunt în aceeași echipă și că s-au aliat ca să-i persecute pe israeliți. Stilul în care se adresează el lui Dumnezeu este acuzator.

El Îl mai atacă pe Dumnezeu în baza faptului că Domnul nu a eliberat poporul din Egipt după cum a promis: **"și n-ai izbăvit pe poporul Tău"**. Construcția gramaticală în ebraică este formată dintr-un infinitiv absolut urmat de un verb finit care are rolul de confirmare și accentuare. Cuvintele profetului sunt clare și tăioase: "Domnul nu a făcut ceea ce a promis că va face."

6:1. Domnul a zis lui Moise: "Vei vedea acum ce voi face lui Faraon: o mână puternică îl va sili să-i lase să plece; da, o mână puternică îl va sili să-i izgonească din țara lui."

Aceasta e o afirmare puternică a suveranității, o proclamare a Celui care este cu adevărat la cârma universului. Domnul spune că îl va obliga pe Faraon să îi alunge pe evrei din țară. Faraon este în mâna Domnului.

În Exodul 3:19 s-a sugerat că "mâna puternică" se referă la puterea lui Faraon. Acum, în capitolul 6, se folosește aceeași terminologie pentru puterea absolută a Domnului. Iar Faraon este cel manipulat de Dumnezeul Cel Atotputernic. Ideea este că mâna lui Faraon este slabă în comparație cu "mâna puternică" a Domnului!

Verbul care înseamnă "a izgoni" este folosit și în Exodul 2:17, când păstorii le-au alungat pe fetele lui Ietro de la fântână. Numele fiului lui Moise, Gherșom, derivă și el din acest verb (vezi comentariul asupra versetului 2:22).

Declarația Domnului vine ca un răspuns încurajator la plângerea lui Moise. Dumnezeu repetă promisiunea făcută la rugul aprins. El nu Și-a abandonat, nici nu Și-a părăsit poporul, ci Își va împlini cuvântul în felul Lui și la timpul Lui!

6:2. Dumnezeu a mai vorbit lui Moise și i-a zis: "Eu sunt Domnul."

Declarația lui Dumnezeu cu privire la ceea ce urmează să facă se regăsește în versetele 2-8. Ea începe printr-o afirmația de autoidentificare: **"Eu sunt Domnul"**. Aceasta e o formulă regală folosită de obicei de către împărații antici din Orientul Apropiat ca deschidere a unui edict împărătesc. De exemplu, inscripția Legendei lui Sargon din Asiria începe în felul următor: "Eu sunt Sargon, împăratul cel puternic, Împăratul Agadei." O scriere feniciană începe așa: "Eu sunt Azitawadda ... împăratul danuniților".⁸ "Eu sunt" e de asemenea o formulă atribuită zeilor cu statut de regalitate. În relatarea egipteană a creației universului, zeul Atum spune: "Eu sunt Atum când mă găseam singur în Nun; eu sunt Re în (primele) sale apariții, când a început să domnească peste ceea ce a creat".⁹ În pasajul nostru, marele Împărat anunță ce a plănuț pentru poporul Său din Egipt.

Importanța formulei "Eu sunt Domnul" e subliniată de apariția ei la finalul discursului, în versetul 8. Utilizarea ei atât la începutul cât și la sfârșitul pasajului accentuează, scoate în evidență natura foarte sobră și sigură a promisiunilor din acest decret.

6:3. Eu M-am arătat lui Avraam, lui Isaac și lui Iacov, ca Dumnezeul Cel Atotputernic; dar n-am fost cunoscut de ei sub Numele Meu ca Domnul.

Dumnezeu vorbește acum despre relația pe care a avut-o cu strămoșii poporului evreu: cu Avraam, Isaac și Iacov. Când Dumnezeu spune că S-a arătat patriarhilor, El nu vorbește la modul figurat (vezi Geneza 18:1; 26:2; 35:1,9) Dumnezeu li S-a arătat patriarhilor în mod fizic, printr-o teofanie, dar nu în toată plinătatea și slava Sa.

Dumnezeu nu S-a descoperit înaintașilor cu numele de Domnul, ci cu "El Shadai" (Geneza 17:1; 35:11). Unul din principiile biblice spune că numele unei persoane reflectă de multe ori caracterul sau acțiunile sale. "El Shadai" înseamnă, probabil, "Dumnezeul binecuvântării" și este folosit în contextul unor mari binecuvântări ce se revarsă asupra poporului Său, mai ales asupra patriarhilor (Geneza 17:1-2; 28:3; 35:11). Aceștia au văzut Numele lui Dumnezeu împlinindu-se în viețile lor.

Patriarhii nu au experimentat pe deplin natura și puterea nume Domnului. După cum am văzut, acest nume reflectă un Dumnezeu care Își împlinește promisiunile. Promisiunea unui exod viitor și a unei răscumpărări viitoare din sclavie nu s-a împlinit în vremea patriarhilor, ci a fost rezervată pentru viitorul mai îndepărtat. Faptul că numele Domnului a fost revelat evreilor în vremea lui Moise însemna că împlinirea promisiunii era iminentă.¹⁰ "Avraam, Isaac și Iacov" este o formulă folosită de șaptesprezece ori în Pentateuh (ea apare o singură dată în Vechiul Testament în afara Pentateuhului, în 2 Împărați 13:23). Prima dată este folosită în Geneza 50:24, unde citim: "Eu am să mor! Dar Dumnezeu vă va cerceta și vă va face să vă suiți din țara aceasta în țara pe care a jurat că o va da lui Avraam, lui Isaac și lui Iacov". Acest verset e o promisiune a exodului viitor. Pasajul nostru din Exodul 6 demonstrează împlinirea acestei promisiuni făcute patriarhilor.

6:4. De asemenea Mi-am încheiat legământul Meu cu ei, ca să le dau țara Canaan, țara călătoriilor lor sfinte, în care au locuit ca străini.

Afirmația aceasta începe cu "de asemenea". Cuvântul ebraic este o particulă folosită adeseori la începutul unei propoziții cu rolul de a

sublinia ceva. Astfel, ea întărește faptul și adevărul proclamației care urmează.

Dumnezeu declară cu solemnitate că Își aduce aminte de legământul promisiunii pe care a făcut-o patriarhilor cu multe secole în urmă. Aceștia, însă, nu au fost martori la împlinirea promisiunii deoarece erau "călători" sau "străini" într-o țară străină (adică în Canaan). În Orientul Apropiat din antichitate, străinul avea puține din drepturile și privilegiile unui localnic (ca și drepturile de proprietate, de exemplu).

Situația patriarhilor și cea a lui Moise pot fi puse într-o paralelă. Moise a afirmat mai înainte că este "străin într-o țară străină", fără mari speranțe de a fi proprietarul unei locuințe stabile. Ironia este că Moise nu știe să fie răbdător în relația sa cu Dumnezeu. Dumnezeu, conform planului Său, nu a împlinit această promisiune făcută patriarhilor decât cu multe secole mai târziu!

6:5. Acum însă am auzit gemetele copiilor lui Israel pe care-i țin egiptenii în robie și Mi-am adus aminte de legământul Meu.

Acest verset începe cu locuțiunea adverbială "de asemenea" ca și versetul 4. Aceasta este folosită pentru a delimita elementele unei liste, dar și pentru a sublinia o idee: de aceea, poate fi tradusă prin "chiar și" sau "într-adevăr"; unii gramaticieni mai în vârstă o traduc prin "da".

Dumnezeu exprimă aici în cuvinte ceea ce exprimase în fapte în 2:24 (cele două versete folosesc aproape aceleași cuvinte - vezi comentariul asupra versetului 2:24).

Termenul pentru "gemete" se găsește și în alte părți ale Bibliei în limba ebraică unde descrie reacția lui Israel la perioadele de asuprire. De exemplu, afirmația laitmotiv a cărții Judecători sună așa: "Când le ridica Domnul judecători, Domnul era cu judecătorul și-i izbăvea din mâna vrăjmașilor lor în tot timpul vieții judecătorului, căci Domnului I Se făcea milă de suspinele scoase de ei împotriva celor ce-i apăsu și-i chinuiau" (Judecători 2:18). Mare parte din limbajul acestui citat se

regăsește în relatarea exodului. Exodul este un model sau o paradigmă a asupririlor și răscumpărărilor ulterioare din istoria Israelului.

Afirmația finală, "Mi-am adus aminte de legământul Meu", înseamnă că Dumnezeu e gata să aplice în practică legământul și promisiunile sale. Cu alte cuvinte, El este gata să acționeze, și încă foarte curând.

6:6. De aceea spune copiilor lui Israel: "Eu sunt Domnul: Eu vă voi izbăvi din muncile cu care vă apasă egiptenii, vă voi izbăvi din robia lor și vă voi scăpa cu braț întins și cu mari judecăți."

Prima expresie, "de aceea", are de multe ori rolul de a anunța o poruncă divină ce urmează unei afirmații pe care se bazează porunca.¹¹ Și, într-adevăr, aici, afirmația este urmată de o declarație cu formă de imperativ: "Spune copiilor lui Israel ..."

Dumnezeu Își începe jurământul cu formula regală de autoidentificare: "Eu sunt Domnul" (vezi comentariul asupra versetului 6:2). Șapte verbe la persoana întâi singular urmează acestei formule în versetele 6-8, toate fiind legate între ele prin conjuncția *waw* (care înseamnă "și"). Cele trei verbe din versetul 6 se referă la tema eliberării din Egipt.

Primul verb anunță: "Eu vă voi izbăvi". El este de proveniență Hiphil sau cauzală, fiind folosit probabil pentru a indica rolul lui Dumnezeu în fuga lui Israel din Egipt. Traducerea ar putea suna în felul următor: "Eu voi face să fiți izbăviți". În Exodul 3:10-12, Dumnezeu afirmase că Moise va fi agentul eliberării lui Israel (cu rolul de a-i scoate pe israeliți din țară). În acest verset, Domnul este identificat ca sursă a eliberării lor.

Al doilea verb, "vă voi izbăvi", este și el un Hiphil care înseamnă "a elibera / a salva / a scăpa".

Verbul al treilea, "vă voi scăpa", este un cuvânt foarte important în limba ebraică. El e folosit în mod special pentru a indica obligațiile

unei rude apropiate într-o familie. Răscumpărătorul avea datoria de a-și răscumpăra sau de a-și salva ruda din necazuri sau pericole (cum ar fi cazul sclaviei; vezi Leviticul 25:25, 48-49). Domnul Își asumă aici o astfel de relație familială cu poporul Israel!

Lucrarea de răscumpărare a lui Dumnezeu se va duce la îndeplinire prin brațul întins în judecată asupra Egiptului. Atunci când urgiile se abat asupra Egiptului, începând din capitolul 7, ele vin din mâna întinsă și din brațul Domnului (Exodul 7:5; 15:16).

6:7. Vă voi lua ca popor al Meu; Eu voi fi Dumnezeul vostru și veți cunoaște că Eu, Domnul, Dumnezeul vostru, vă izbăvesc de muncile cu care vă apasă egiptenii.

Cele două verbe la persoana întâi singular din acest verset definesc relația dintre Dumnezeu și Israel: "Vă voi lua ca popor al Meu; Eu voi fi Dumnezeul vostru". Această frază, sau echivalentul ei uneori, este folosită pe parcursul Bibliei ca esență a relației legământului dintre Domnul și Israel. Ea este denumită principiul Emanuel.¹² Cuvântul Emanuel înseamnă "Dumnezeu cu noi". Încheierea legământului între Dumnezeu și Avraam, în Geneza 17:7, este prima referire la acest principiu în Scriptură. Formula este esențială și pentru legământul de la Sinai (Exodul 19:4-5). Intenția frazei este să demonstreze scopul lui Dumnezeu de a pune un popor deoparte pentru Sine.

Dovada relației este eliberarea din Egipt. Evreii "vor cunoaște" că Domnul este cu adevărat Dumnezeul lor atunci când acest eveniment va avea loc. Verbul ebraic "a cunoaște", după cum am menționat mai devreme (adică în comentariile asupra versetelor 1:8; 2:25) implică intimitatea într-o relație. Israel, ca popor al legământului, va avea o relație strânsă de dragoste cu Creatorul. O astfel de intimitate ar trebui privită în contrast cu poziția lui Faraon, care declarase cu ceva timp în urmă că: "Eu nu cunosc pe Domnul" (5:2).

6:8. Eu vă voi aduce în țara pe care am jurat că o voi da lui Avraam, lui Isaac și lui Iacov; Eu vă voi da-o în stăpânire; Eu, Domnul.

Ultimele verbe la persoana întâi singular se referă la darul divin concretizat într-o țară care va intra în posesia evreilor. Asigurarea unei țări a fost o promisiune centrală a legământului încă de la început. În Geneza 12:7, Dumnezeu îi spusese lui Avraam: "Toată țara aceasta o voi da seminței tale". Această promisiune a legământului a fost repetată deseori patriarhilor (vezi Geneza 13:15, 17; 15:18; 17:8). Acum, o dată cu evenimentul exodului, jurământul lui Dumnezeu avea să se împlinească.

Este într-adevăr vorba de un jurământ. Textul ebraic spune literalmente "**Eu Mi-am ridicat mâna**", făcând referire la un gest simbolic ce reprezintă cuvântul de onoare al cuiva. Gestul denotă garanția divină.

Amintirea numelor lui Avraam, Isaac și Iacov leagă finalul discursului divin cu începutul său din versetul 2. În plus, formula divină de autoidentificare: "**Eu sunt Domnul**", încheie discursul, așa cum tot ea l-a deschis (6:2). Toate acestea creează o legătură între începutul și finalul comunicatului divin.

6:9. Astfel a vorbit Moise copiilor lui Israel. Dar deznădejdea și robia aspră în care se aflau i-au împiedicat să asculte pe Moise.

Moise se adresează din nou poporului evreu cu vestea bună a salvării. Când a făcut lucrul acesta pentru prima dată (împreună cu Aaron), israeliții au reacționat dând crezare mesajului și închinându-se (4:29-31). Acum, ei reacționează cu indiferență la cuvintele lui.

Se precizează apoi motivele refuzului evreilor de a primi vestea lui Moise. Prepoziția tradusă uneori prin "**din pricina**" sau "**din cauza**" este cuvântul *min*, folosit pentru a defini cauzele unei situații. Primul motiv este că evreii erau plini de "deznădejde": o traducere literală ar

spune: "din pricina unui duh / unei suflări scurte". Această descriere poate însemna că israeliții erau deznădăjduiți din pricina robiei aspre sau că erau bătuti fizic și de aceea își pierdeau speranțele. În orice caz, ei nu i-au dat ascultare lui Moise, deoarece robia lor era acum și mai grea și mai crudă decât înainte de sosirea lui.

Cuvântul ebraic pentru "**aspru**" apare pentru prima dată în Exodul 1:14 (vezi comentariul asupra acestui verset).

6:10-11. Domnul a vorbit lui Moise și a zis: "Du-te de vorbește lui Faraon, împăratul Egiptului, să lase pe copiii lui Israel să iasă afară din țara lui.

Deși israeliții au refuzat să dea ascultare anunțului făcut de Moise, acesta nu era un motiv ca el să nu își urmeze chemarea. Dumnezeu face acest lucru foarte clar când îi poruncește direct lui Moise în acest pasaj, folosind imperative succesive: "**Du-te de vorbește ...**" Dumnezeu pare să anticipeze o obiecție din partea lui Moise - de fapt, o obiecție ce fusese făcută mai înainte: "Iată că n-au să mă creadă, nici n-au să asculte de glasul meu" (4:1). Moise ar fi putut folosi ignoranța israeliților ca scuză pentru abandonarea responsabilității la care fusese chemat. Dar Dumnezeu nu-i permite profetului să aleagă această cale.

6:12. Moise a răspuns în fața Domnului: "Iată că nici copiii lui Israel nu m-au ascultat: cum are să m-asculte Faraon pe mine, care n-am o vorbire ușoară?"

Totuși, Moise se plânge. El spune că există două probleme care îl împiedică să își continue misiunea. În primul rând, dacă sclavii evrei nu i-au dat atenție, de ce să-l asculte Faraon, care domnește în țară? În al doilea rând, Moise afirmă că situația se va înrăutăți deoarece, după cum spune el însuși, "**buzele mele sunt necircumcise**". Mulți comentatori biblici leagă această afirmație de cuvintele anterioare ale lui Moise prin care acesta recunoștea că are o vorbire grea și o limbă încurcată (4:10).

Astfel ei consideră că Moise se plânge din nou de defectul său de vorbire; și acesta este modul în care înțeleg fraza cei mai mulți traducători.

Pe de altă parte, expresia netăiat împrejur este folosită în Scriptură, cu sens metaforic, referitor la lucrurile profane și lipsei de sfințenie. În această ordine de idei, s-ar părea că Moise își exprimă păcătoșenia și nevrednicia de a merge la Faraon în numele Domnului. Acesta poate fi un răspuns asemănător cu cel al lui Isaia care s-a autoproclamat un om cu buze necurate (Isaia 6:5).

6:13. Domnul a vorbit lui Moise și lui Aaron și le-a dat porunci cu privire la copiii lui Israel și cu privire la Faraon, împăratul Egiptului, ca să scoată din țara Egiptului pe copiii lui Israel.

Dumnezeu nu acceptă scuzele. El le poruncește celor doi profeți să scoată (rădăcina cauzală Hiphil) poporul lui Dumnezeu din Egipt. Misiunea lor e de a merge mai departe în ciuda obiecțiilor lui Moise, a apatiei evreilor și a urii egiptenilor. Astfel că Dumnezeu nu intră în dialog cu profeții, ci răspunde printr-o poruncă, printr-un ordin prin care le cere lui Moise și lui Aaron să fie oameni care stau în spărtură.

Aplicație

Promisiunile pe care Dumnezeu le face poporului Israel în Egipt sunt identice celor pe care le face bisericii Sale de-a lungul secolelor. El este Răscumpărătorul nostru, cel care își eliberează și își ocrotește poporul. Credincioșii au fost eliberați din sclavie - din sclavia păcatului. Așa cum spune Petru: "știți că nu cu lucruri pieritoare, cu argint sau cu aur, ați fost răscumpeștiți din felul deșert de viață pe care-l moșteniserăți de la părinții voștri, ci cu sângele scump al lui Cristos" (1 Petru 1:18-19).

Principiul Emanuel se aplică în toate vremurile. Noul Testament face referire explicită la acest concept în legătură cu biserica de

după moartea și învierea lui Cristos. În motivarea creștinilor la a nu se implica în practici idolatre, Pavel afirmă că omul credincios aparține doar lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu a spus: "Eu voi fi Dumnezeul lor și ei vor fi poporul Meu" (2 Corinteni 6:16).

Un alt lucru este sigur și anume că ideea țării promise se propagă de-a lungul istoriei bisericii. Petru explică: "Bindecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Cristos, care, după îndurarea Sa cea mare, ne-a născut din nou prin învierea lui Isus Cristos din morți, la o nădejde vie și la o moștenire nestricăcioasă și neîntinată și care nu se poate veșteji, păstrată în ceruri pentru voi" (1 Petru 1:3-4).

Astfel că, atunci când vedem Israelul în lanțuri în Egipt și apoi răscumpărat din acea țară, trebuie să ne amintim de propria noastră răscumpărare. Trebuie să ne aducem aminte de lucrarea lui Cristos care ne-a eliberat din robie și ne-a adus la libertatea măreață de a fi copiii lui Dumnezeu.